

Порівняльний аналіз мотивів студентів 1-го та 2-го курсів вищого навчального закладу економічного профілю до відвідування занять із фізичного виховання

Тернопільський національний економічний університет (м. Тернопіль)

Постановка наукової проблеми та її значення. У наш час навчальний процес у ВНЗ характеризується величезним потоком інформації, збільшенням обсягу матеріалу, що вивчається, напруженістю розумової праці, що призводить до обмеження рухової активності студентів.

Студентська молодь недостатньо розуміє перевагу та користь від систематичних занять із фізичного виховання, як одного зі способів розвитку своїх резервних можливостей для покращення майбутньої фахової дієздатності кожного студента [4]. Крім того, сучасна організація фізичного виховання у ВНЗ недостатньо ефективна для підвищення рівня фізичної підготовленості, здоров'я, мотивації, розвитку професійно важливих психофізіологічних якостей студентів [5].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Проблему визначення мотивів студентів ВНЗ до систематичного відвідування занять із фізичного виховання розглянуто у чималій кількості наукових досліджень. У працях Н. П. Мартинової визначено мотиви й інтереси студенток ВНЗ до різних видів рухової активності [4]; у Н. О. Опришко встановлено домінуючі мотиви до занять із фізичного виховання студенток та окреслено способи їх залучення до активних занять фізичними вправами [5]. У наукових дослідженнях О. О. Біліченко вказано на відмінність мотиваційних пріоритетів до занять фізичними вправами юнаків і дівчат технічних спеціальностей. За результатами анкетування більше відповідає інтересам студентів зміст занять із фізичного виховання з юнаками; недостатньо враховано гендерні особливості мотивів та інтересів у сфері фізичної культури дівчат, що обумовлює перевагу примусової мотивації, пов'язаної з отриманням заліку з фізичного виховання [1]. Мотиваційні аспекти формування здорового способу життя в майбутніх учителів досліджено Т. Кириченко [3]. Основні чинники мотивації студенток спеціальних медичних груп до фізкультурно-оздоровчої діяльності вивчала Л. П. Петрук. Науковець стверджує, що поряд зі спадковістю, умовами й способом життя низька мотивація та відсутність індивідуального підходу з боку викладачів можуть стати причинами низького рівня здоров'я й фізичної підготовленості студентів спеціальної медичної групи [6]. У наукових роботах В. Іваночко досліджено мотиваційні пріоритети студенток Львівської комерційної академії щодо різних видів рухової активності [2]. Проте організаційно-методичне забезпечення роботи щодо активного залучення студентів до систематичних занять із фізичного виховання та рухової активності в повсякденному житті студентів розроблено недостатньо.

Завдання роботи – здійснити порівняльний аналіз основних мотивів студентів економічних спеціальностей 1-го та 2-го курсів щодо відвідування занять із фізичного виховання й визначити способи їх залучення до систематичних занять фізичними вправами.

Методи дослідження – аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, соціологічні методи (анкетування, бесіди), педагогічне спостереження, методи математичної статистики.

Організація дослідження. Анкетування здійснювали зі студентами 1-го та 2-го курсів Тернопільського національного економічного університету. У дослідженні взяли участь 664 респонденти (362 студенти першого курсу, 302 – другого). Проведене анонімне анкетування було закритого типу, за способом вручення – роздаткове. Респонденти давали відповіді на 20 питань, які дали змогу визначити мотиваційно-ціннісну спрямованість студентів 1-го та 2-го курсів до занять із фізичного виховання. Дослідження проведено в період із вересня по жовтень 2014 р.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Порівняльний аналіз результатів анонімного анкетування засвідчив, що існують певні відмінності у виборі мотиваційних пріоритетів до занять із фізичного виховання між студентами 1-го та 2-го курсів.

Студенти 1-го курсу (67,4 %) надають перевагу комплексному підходу під час організації занять із фізичного виховання (використання засобів із різних видів спорту), до спортивної спрямованості занять (вибір одного виду спорту) схильні 32,6 % респондентів. На відміну від студентів 2-го курсу, де спортивній спрямованості занять надають перевагу лише 18,1 %, відповідно, комплексному підходу – 81,9 % р.

Це пояснюється тим, що до поступлення у ВНЗ 31,1 % студентів 1-го курсу займалися у спортивних секціях, а 2-го – усього 15,6 %.

Аналіз відповідей на питання «Що Вас не влаштовує в проведенні занять із фізичного виховання?» засвідчив, що більшість студентів як 1-го (77,7 %), так і 2-го курсів (66,9 %) відвідують заняття з фізичного виховання із задоволенням, вони обрали відповідь «усе влаштовує»; 8,9 % першокурсників та 12,8 % студентів 2-го курсу вважають, що викладачі «не враховують їхні інтереси при виборі фізичних вправ», що знижує їхній інтерес до відвідування практичних занять із фізичного виховання; 5,4 % респондентів 1-го курсу та 10,1 % 2-го незадоволені станом спортивного інвентарю (здебільшого це стосувалося м'ячів і тренажерів); низький рівень підготовленості викладача відзначили 1,6 % першокурсників і 2,3 % студентів 2-го курсу.

Порівняльний аналіз ранжування в порядку значущості мотивів щодо відвідування занять із фізичного виховання студентів 1-го й 2-го курсів виявив певні розходження, а саме: студенти 1-го курсу на перше місце поставили зміцнення здоров'я та покращення самопочуття; на 2-ге – удосконалення будови свого тіла; на 3-тє – підвищення рівня фізичної підготовленості; на 4-тє – отримання заліку; на 5-тє – активний відпочинок, зниження нервового збудження; на 6-тє – задоволення від занять фізичною культурою й спортом; на 7-тє – набуття певних умінь, навичок і знань, необхідних для самостійних занять фізичною культурою та спортом; на 8-ме – добре виконати нормативи й контрольні тести. У студентів 2-го курсу основні мотиви до занять із фізичного виховання були розміщені таким чином: 1 – удосконалення будови свого тіла, 2 – зміцнення здоров'я та покращення самопочуття, 3 – отримання заліку, 4 – підвищення рівня фізичної підготовленості, 5 – задоволення від занять фізичною культурою та спортом; 6 – набуття певних умінь, навичок і знань, необхідних для самостійних занять фізичною культурою й спортом; 7 – активний відпочинок, зниження нервового збудження; 8 – досягти високих спортивних результатів на заняттях.

Висновки. Порівняльний аналіз результатів анкетування засвідчив, що основні мотиви до відвідування занять із фізичного виховання в студентів 1-го та 2-го курсів різняться в порядку значущості. Різноманітність цих мотивів дає можливість викладачам застосовувати в навчальному процесі різні види рухової активності (від окремих видів спорту до комплексного підходу).

Формування потреби в студентів до систематичних занять із фізичного виховання, сприяння усвідомленню необхідності покращення свого фізичного стану, виховання позитивного ставлення до різних видів рухової активності, підвищення рівня організаційно-методичного забезпечення занять із фізичного виховання є одним зі шляхів залучення студентів до систематичних занять фізичними вправами.

Перспективи подальших досліджень. Передбачено провести подальші дослідження в напрямі визначення рівня розвитку рухових якостей студентів і підбір відповідних видів рухової активності для кожного з них.

Джерела та література

1. Біліченко О. О. Особливості мотивації до занять з фізичного виховання у студентів / О. О. Біліченко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 5. – С. 3–5.
2. Іваночко В. Дослідження мотивації студенток Львівської комерційної академії щодо різних видів рухової активності / Вікторія Іваночко // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фізичної культури та спорту. – Вип. 14 : у 4-х т. – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 82–86.
3. Кириченко Т. Мотиваційні аспекти формування здорового способу життя у майбутніх вчителів / Тетяна Кириченко // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – Вінниця, 2006. – С. 338–341.
4. Мартинова Н. М. Визначення мотивів та інтересів студенток ВНЗ до занять з фізичного виховання / Н. М. Мартинова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – Серія № 15. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. 32(57)15. – С. 220–222.
5. Опришко Н. О. Порівняльний аналіз ставлення студенток до занять з фізичного виховання / Н. О. Опришко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів : ЧНПУ, 2013. – Вип. 112. – Т. 3. – С. 270–272.
6. Петрук Л. А. Рівень фізичного стану як чинник мотивації студенток спеціальних медичних груп університету до фізкультурно-оздоровчої діяльності / Л. А. Петрук, О. Т. Кузнецова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2013. – Вип. 112. – Т. III. – С. 286–289.

Анотації

Актуальність роботи полягає в тому, що за результатами анонімного анкетування здійснено порівняльний аналіз пріоритетних мотивів студентів економічних спеціальностей 1-го та 2-го курсів щодо відвідування занять із фізичного виховання. Це дало можливість визначити пріоритетні напрями роботи стосовно активного залучення студентів до систематичних занять фізичними вправами. Завдяки проведеному науковому дослідженню проаналізовано відповіді респондентів щодо суб'єктивної оцінки рівня свого здоров'я та фізичної підготовленості, ставлення до особистої гігієни, здорового способу життя, уживання спиртних напоїв, наркотиків і куріння; зроблено аналіз ранжування в порядку значущості пріоритетних мотивів щодо відвідування занять із фізичного виховання; визначено основні вимоги респондентів до організаційно-методичного забезпечення при проведенні занять із фізичного виховання.

Ключові слова: анкетування, порівняльний аналіз, мотивація, фізичне виховання, студенти-економісти.

Неля Малиар. Сравнительный анализ мотивов студентов 1-го и 2-го курсов высшего учебного заведения экономического профиля к посещаемости занятий по физическому воспитанию. Актуальность данной работы состоит в том, что по результатам анонимного анкетирования сделан сравнительный анализ мотивов студентов экономических специальностей 1-го и 2-го курсов к посещению занятий по физическому воспитанию. Это дало возможность определить приоритетные направления работы по активному привлечению студентов к систематическим занятиям физическими упражнениями. Благодаря проведенному научному исследованию, проанализированы ответы респондентов по субъективной оценке уровня своего здоровья и физической подготовленности, отношения к личной гигиене, здоровому способу жизни, употреблению спиртных напитков, наркотиков и курению; сделан анализ ранжирования в порядке значимости приоритетных мотивов к посещению занятий по физическому воспитанию; определены основные требования респондентов к организационно-методическому обеспечению во время проведения занятий по физическому воспитанию.

Ключевые слова: анкетирование, сравнительный анализ, мотивация, физическое воспитание, студенты-экономисты.

Nelia Maliar. Comparative Analysis of Motives of Students of the 1st and the 2nd Years of University of Economic Profile to Visiting Physical Education Classes. Topicality of this work is that according to the results of the anonymous survey it was made comparative analysis of motives of students of economic specialties of the 1st and the 2nd years of studying to attending physical education classes. It allowed us to define priority courses of work on active students' attracting to systematic physical exercises practicing. Thanks to the conducted scientific research it was analyzed the answers of respondents according to subjective estimation of their health and physical training level, attitude to personal hygiene, healthy lifestyle, taking alcoholic beverages, drugs and smoking; it was done a test of ranging according to the order of significance of priory motives to attending physical education classes; it was defined the main requirements of respondents to organizational and methodological guaranteeing during physical educational classes.

Key words: survey, comparative analysis, motivation, physical education, students-economists.